

**CONCEPTVERSLAG VAN DE OPENBARE VERGADERING VAN DE COMMISSIE
BESTUUR, GEHOUDEN OP 14 FEBRUARI 2013 IN HET STADHUIS TE HAARLEM**

Aanwezig de leden:

De heer G.B. van Driel (CDA), J. Fritz (PvdA), de heer R.H.C. Hiltemann (SP), mevrouw J. Langenacker (PvdA), mevrouw D. Leitner (D66), mevrouw Özogul-Ozen (SP), de heer W.J. Rutten (VVD), mevrouw C.Y. Sikkema (GroenLinks), de heer J. Vrugt (Actiepartij) en mevrouw L.C. van Zetten (D66)

Afwezig:

Mevrouw T.E.M. Hoffmans (GroenLinks), de heer R.G.J. de Jong (VVD), de heer P. Schouten (Sociaal Lokaal), de heer C.J. Schrama (Haarlem Plus), de heer M. Snoek (CDA)

Mede aanwezig:

Mevrouw P.J. Bosma-Piek (voorzitter), de heer Mooij (wethouder), mevrouw I. van Tienhoven (secretaris)

Verslag: De heer G-J. Timmermans (Notuleerservice Nederland)

1. Opening en mededelingen voorzitter

De **voorzitter** opent de vergadering om 17.00 uur en heet allen welkom.

Er zijn afmeldingen van mevrouw Hoffmans (GroenLinks) en de heren De Jong (VVD), Schouten (Sociaal Lokaal), Schrama (Haarlem Plus) en Snoek (CDA).

Om 20.15 uur is er een gezamenlijke bespreking met de commissie Samenleving over het raadsvoorstel onderzoek naar overdracht OVO aan Dunamare.

2. Spreektijd voor belangstellenden

Er hebben zich geen belangstellenden gemeld.

3. Vaststellen agenda

De agenda wordt conform het voorstel vastgesteld.

4. Inventarisatie rondvraag en mededelingen voor leden en collegeleden

De heer **Vrugt (Actiepartij)** en mevrouw **Langenacker (PvdA)** kondigen elk een vraag aan voor wethouder Mooij.

De heer **Van Driel (CDA)** merkt op dat hij conform de toezegging een mededeling van de burgemeester verwacht had over de termijn waarop het keurmerk voor coffeeshops in de commissie besproken zal worden.

Wethouder **Mooij** zegt daar geen weet van te hebben.

De heer **Rutten (VVD)** deelt mee dat de VVD van plan is een motie vreemd in te dienen over een bestemming voor het beeld van de koningin in de raadzaal na de troonwisseling.

5. Contouren en proces richting kadernota 2013

Mevrouw **Sikkema (GroenLinks)** wijst naar de recente presentatie van de recessiemonitor, waarin alle indicatoren wijzen op een aanhoudende recessie. Dat versterkt haar ongenoegen over het achter de feiten aanhollen als het gaat om bezuinigen. Bij de vorige ronde werd twee keer 8 miljoen euro extra bezuinigd om een buffer aan te leggen voor het opvangen van waarschijnlijk komende rijksbezuinigingen. Dat blijkt nu echter toch weer niet genoeg te zijn en er worden weer extra bezuinigingen aangekondigd. Het gaat om stevige bedragen en dan zijn de transities in het sociale domein nog maar p.m. opgevoerd. Zij vraagt zich af wat een meerjarenbegroting in dat licht nog waard is en wat er verder nog op de gemeente afkomt met deze recessie. Een kerntakendiscussie wordt volgens haar nu echt urgent. Hier biedt een kaasschaaf geen uitkomst meer, maar moeten echte rigoureuze keuzes gemaakt gaan worden. Het op orde brengen van de bedrijfsvoering moet hoog op de agenda blijven. Zij is verbaasd dat het niet lukt op de inkoop te bezuinigen. Dat er nu weer gerefereerd wordt aan de langdurigheidstoelage vindt zij niet prettig. Zij kan instemmen met het voorgestelde proces en vraagt snel met de takeninventarisatie te komen, zodat de raad de kerntakendiscussie kan aangaan en het college een kader kan aanreiken voor de concrete invulling van de bezuinigingen. Voor de jaren 2013 en 2014 kan dat gedetailleerd gebeuren, voor de nakomende jaren op hoofdlijnen. Zij begrijpt het incidentele beroep op de algemene reserve. Zij wil bij voorbaat de Wmo-reserve overeind houden. Zij verwacht niet al te veel meevallers meer en denkt dus dat het een non-discussie zal worden als men meevallers wil afwegen tegen tegenvallers.

De heer **Rutten (VVD)** zegt dat de sombere voorspellingen van de VNG voor deze raadsperiode steeds meer bewaarheid worden. De volgende periode wordt wellicht nog erger. Er lijkt geen einde te komen aan de bezuinigingen. Hij is daar net als het college van geschrokken, maar de brief is helder. Hij vindt dat de raad zich de gevolgen van de eigen besluitvorming inderdaad meer moet aantrekken, zoals in de brief bij A. staat aangegeven. Het college heeft destijds bij de motie over de langdurigheidstoelage al meteen gewaarschuwd dat de dekking daarvoor ontbrak. Dat soort aansporingen om afwegingen te maken en dekking aan te geven moet de raad meer ter harte nemen, naar zijn oordeel, met het oog op mogelijke tegenvallers. Desgevraagd geeft hij aan geen spijt te hebben van zijn steun aan de motie, maar hij wil zonder nu in te gaan op voorbeelden voortaan wel meer alert zijn op dit soort aspecten aan de eigen besluitvorming. Hij vraagt of de onder B. genoemde externe marktomstandigheden niet ook voor een deel liggen aan te optimistische ramingen van de vastgoedopbrengsten, dus aan de gebrekkige interne bedrijfsvoering. Bij het afromen van de middelen voor onderwijshuisvesting moet volgens hem het beginsel van trap-op-trap-af van toepassing zijn. Hij is het eens met het procesvoorstel en beklemtoont de noodzaak van een spoedige kerntakendiscussie.

Mevrouw **Langenacker (PvdA)** merkt op dat er bij A. dingen staan opgenomen waar de raad nog een besluit over moet nemen, zoals de langdurigheidstoelage. Het college boekt die volgens haar nu al ten onrechte in. Zij ziet dat er ook al een voorschot wordt genomen op andere discussies, bijvoorbeeld over het parkeerfonds. Het is goed daar rekening mee te houden, maar men moet er wel rekening mee houden dat de raad daar nog aan te pas komt. Bij de begroting zag zij op termijn nog een lichte stijging naar een positief saldo, maar dat perspectief ziet zij nu niet meer. Zij is evenmin blij met het achter de feiten aanlopen. Nu blijkt die twee keer 8 miljoen euro toch weer niet afdoende te zijn. Zij is het eens met het procesvoorstel van het college, maar benadrukt dat het beroep op de algemene reserve geen vrijbrief mag worden om die leeg te plukken. Bij elk voorstel zal kritisch gekeken moeten worden naar alternatieven. De PvdA heeft zich al eerder voorstander getoond van een kerntakendiscussie, maar tot nu toe wilde het college die uitstellen tot na de verkiezingen. Nu kan men er niet meer onderuit op korte termijn ingrijpende keuzes te maken. Zij zag het reorganisatievoorstel eigenlijk al als een soort voorschot op die discussie. Zij

wil dat de raad zeggenschap blijft houden in het leggen van die relaties met lopende reorganisaties.

Zij vraagt wat er veranderd is sinds de begroting om nu te stellen dat de taakstelling op de inkoop niet gehaald wordt. Zij merkt op dat haar fractie herhaaldelijk gevraagd heeft om de mogelijkheden van regionale samenwerking bij inkoop te onderzoeken en te benutten. Zij vindt dat het streven moet blijven die taakstelling wel te halen. Als er gekeken gaat worden naar de aanwendingsmogelijkheden voor bestemmingsreserves, wil zij bij voorbaat de Wmo-reserve daarvan vrijwaren. Die moet overeind blijven, zeker in het licht van de financiële onzekerheden rond de decentralisaties.

Zij is het eens met de VVD dat voor verbonden partijen het beginsel van trap-op-trap-af van toepassing is in lijn met het gemeentefonds. Tot slot merkt zij op dat de pijler inkomsten achterblijft bij de ontwikkelingen bij andere pijlers. Dat acht zij een belangrijk punt van aandacht voor het college.

De heer **Vrugt (Actiepartij)** vindt dat het college in deze brief en ook in de reactie op uitlatingen van de heer Reeskamp in de krant wel wat ruiterlijker had mogen toegeven dat intern de zaken ook nog lang niet op orde zijn. Hij verwijst onder meer naar het recente rapport van PwC op verzoek van de auditcommissie. Hij merkt op dat er nog veel posten met een p.m. of met een vraagteken aangeduid worden, terwijl er toch al veel extra budgetten voor archivering, ICT en meer zijn vastgesteld. Hij stelt vast dat de budgetbeheersing nog steeds niet op orde is. Dat valt niet af te schuiven op het Rijk of externe factoren. Hij kan uit deze brief niet opmaken hoe blunders en meerkosten zijn verwerkt. In de brief staat elke dekking nog open, wat hij veelbelovend noemt voor de kadernota. Ook hij is van mening dat de kerntakendiscussie al lang op gang had moeten komen en dat de Wmo-reserve niet aangetast mag worden, zeker niet als de algemene reserve nu al extra aangesproken gaat worden.

De heer **Hiltemann (Sociaal Lokaal)** spreekt van een grote droefenis. Als de raad niet goed op de hoogte wordt gesteld, zijn verkeerde beslissingen niet uit te sluiten. Hij wijst op het grote aantal kredieten dat de raad achteraf heeft moeten goedkeuren. Hij legt de verantwoordelijkheid voor eventueel verkeerde besluitvorming daarom terug bij het college. Het was naar zijn mening mooi geweest als de raad de kerntakendiscussie, waar al zo vaak om gevraagd is, vóór de kadernota had kunnen afronden. Ook hij wil de Wmo-reserve overeind houden.

De heer **Van Driel (CDA)** noemt verbazing het kernwoord bij deze brief. Tussen de begroting van drie maanden geleden en de cijfers van nu ligt al een verschil van 10 miljoen euro. Hij spreekt van nattevingerwerk met al die p.m.-posten. Het college laat het volgens hem op drie belangrijke punten liggen: de kerntakendiscussie, de beperking van externe inhuur en de budgetoverschrijdingen. Hij vraagt zich af of het college de boodschap van de raad wel begrepen heeft. Hij vindt dat het college zijn huiswerk goed moet doen voordat de raad hierover met het college van gedachten kan wisselen.

Mevrouw **Özogul (SP)** zegt eveneens verbaasd te zijn over deze brief zo kort na de begroting. Zij vraagt zich af wat een raad nog kan doen als men voortdurend achter de feiten aanloopt. Van de verkeerde taxaties bij vastgoed was de raad niet op de hoogte. De raad heeft gekozen voor de langdurigheidstoelage. Dat kan zij niet als een fout zien. Zij wil een stevig hek om de Wmo-reserve.

Mevrouw **Van Zetten (D66)** is blij met de uitnodiging in de brief om met elkaar van gedachten te wisselen. Tot voor kort werd de raad alleen achteraf ingelicht over tegenvallers. Nu wordt er vooraf gecommuniceerd over grote bedragen. Zij vraagt of nu wel alle lekken in beeld zijn en of de administraties inmiddels zo ver op orde zijn dat er geen verrassingen meer te verwachten zijn.

Zij is benieuwd welke garanties het college daar nu voor durft te geven. Zij zegt zelf al bij de begroting haar twijfels en zorgen geuit te hebben. Toen moest al 2 miljoen euro uit de algemene reserve gehaald worden en werd geen rekening gehouden met de toen al bekende extra rijksbezuiniging van 4 miljoen euro. Al bij de start van de coalitie in 2010 had D66 volgens haar geen roze bril op.

Ook zij vindt dat de langdurigheidstoeslag ten onrechte is opgenomen. De raad heeft die motie destijds weloverwogen aangenomen. Daarbij speelde ook de verwachting mee dat het nieuwe kabinet met extra geld in deze sector zou komen, zodat de motie uiteindelijk de gemeente geen geld zou kosten. De somberheid over de afroming van gelden voor onderwijshuisvesting is volgens haar onterecht, omdat het geld nu rechtstreeks naar de scholen zelf gaat. Zij ziet de Wmo als een regeling met een open einde en heeft daarom geen behoefte aan een hek om die reserve: iedereen krijgt volgens haar waar hij recht op heeft.

Wethouder **Mooij** zegt in deze brief de stand van zaken geschetst te hebben op basis van de huidige kennis. Hij wil benadrukken dat de gemeente deze financiële ellende met veel anderen deelt. Bij de begroting was al aangekondigd dat de gevolgen van het rijksbeleid negatief zouden uitpakken, maar de cijfers ontbraken toen nog. De interne oorzaken wil hij niet onder stoelen of banken steken, maar een groot deel van de tegenvallers ligt volgens hem aan externe factoren. Hij wil het beeld over de tegenvallers bij vastgoed nuanceren. Het was tien jaar geleden bij elke overheid gebruikelijk de opbrengsten van vastgoed te calculeren om daar zaken mee te financieren. De taxaties vielen toen aanmerkelijk hoger uit dan door de ontwikkelingen nadien bewaarheid is. In die tijd zelf waren de taxaties realistisch. Hij verzet zich tegen het beeld dat die calculaties verkeerd waren en de toenmalige bestuurders zouden zijn te verwijten. Hij heeft nu alleen een duidelijk inzicht willen geven in de bijstellingen die daarvoor nu nodig zijn. Hij vraagt de raad geen karikatuur te maken van vorige colleges.

Toen de raad de motie over de langdurigheidstoeslag aannam, is er geen dekking aangegeven. Bij een gezonde besluitvorming zou dat eigenlijk niet mogen gebeuren. Maar daarom wordt het hier opgevoerd als een post waarvoor nog dekking gevonden moet worden. Hij stelt voor de kadernota af te wachten. Bij de sloop van de school heeft het college een beroep gedaan op de algemene reserve omdat het daar ging om een onvoorziene tegenvaller. Deze brief geeft een overzicht van de posten waarvoor het college nog dekking moet zoeken, waarna de raad een besluit moet nemen over het alsdan gemaakte voorstel van het college. Het gaat dus om zaken die nog geregeld moeten worden. Uiteindelijke besluiten over voorstellen, kadernota en begroting blijven aan de raad.

Het college loopt er niet voor weg dat sommige dingen het gevolg zijn van interne factoren. Daar wordt veel inzet op gepleegd, maar het kost tijd om alles op orde te krijgen. Hij kan dan ook geen garanties geven dat nu echt alles in beeld is. Hij ontkent dat het college niets doet om de externe inhuur terug te dringen. Binnenkort krijgt de raad een overzicht en voorstellen voor vermindering. Daarbij zal het college ook aangeven waar dat pijn gaat doen binnen de organisatie. Men moet bedenken dat inhuur altijd een reden heeft en dat er vaak ook dekking voor aanwezig is binnen de bestaande formatie.

De kerntakendiscussie is aangekondigd door de burgemeester. Hij is benieuwd wat die gaat opleveren. Iedereen kan zien dat men niet eeuwig een beroep kan doen op de algemene reserve en dat structurele oplossingen echt geboden zijn. Hij denkt dat iedereen die om meer inzicht vraagt in de financiële situatie met deze brief maximaal bediend is. Bij de begroting heeft hij al gewaarschuwd dat niet alles te overzien was en dat er mogelijk meer tegenvallers zouden komen. Maar de feiten van nu geven aan dat er meer nodig is dan de tweemaal 8 miljoen euro om langdurig tot een goede begroting te kunnen blijven komen.

Mevrouw **Leitner (D66)** vraagt bij de kerntakendiscussie serieus werk te maken van participatie van de stad in die discussie. Dat kan volgens haar tegen lage kosten bijvoorbeeld ook digitaal.

Mevrouw **Langenacker (PvdA)** zegt dat men ook bij participatie kritisch moet kijken naar de kosten en budgetbewaking. Zij denkt dat Eindhoven een goed voorbeeld gegeven heeft van het betrekken van burgers bij een kerntakendiscussie. De raad moet naar haar mening echter eerst zelf de discussie aangaan voordat men de stad daarbij gaat betrekken.

Wethouder **Mooij** zegt dat in eerste instantie de raad daarover moet praten en daarna moet bepalen hoe instellingen en de stad daarbij betrokken worden.

Mevrouw **Sikkema (GroenLinks)** vraagt of er weer een extra budget voor de verbetering van de bedrijfsvoering te verwachten is, zoals de 1,7 miljoen euro extra in 2012. Zij vraagt waarom de bezuinigingen op inkoop niet lukken en of daar regionaal aan gewerkt wordt. Zij vraagt wat er nu nog aan ruimte is binnen de begroting.

De heer **Van Driel (CDA)** denkt dat de raad meer initiatief zal moeten nemen als het college kennelijk nog zo onzeker is. Hij betwijfelt of deze wethouder zich wel voldoende realiseert dat hij eerst de toestemming nodig heeft van de raad voordat hij geld mag uitgeven. Hij wijst daarbij op de grote budgetoverschrijdingen. Hij memoreert dat de wethouder beterschap heeft beloofd op het gebied van die overschrijdingen. Hij zegt te hebben verwacht dat een wethouder met een dusdanig groot ambtelijk apparaat de rijksbezuinigingen vooraf beter had zien aankomen. Hij vindt de stoutmoedigheid niet op zijn plaats.

De heer **Hiltemann (Sociaal Lokaal)** merkt op dat de totale externe effecten van het Rijk voor 2013 ad 521.000 euro niet goed doorgerekend zijn. Verder denkt hij dat de korting van 6,5 miljoen euro op het btw-compensatiefonds die in 2015 ingaat, foutief ingeboekt staat bij 2014.

De heer **Rutten (VVD)** zegt blij te zijn met dit uitputtend overzicht zodat de raad later niet overvallen wordt. Hij merkt op dat in de brief zelf staat dat de optimistische inschattingen bij vastgoed voor een deel ook liggen aan de wijze van calculeren en aan de bedrijfsvoering. Daar valt volgens hem nog steeds veel te winnen.

De heer **Vrugt (Actiepartij)** kondigt aan dat hij bij de kadernota zal adviseren geen geld meer uit te trekken voor speciale projecten en stedenbanden.

Wethouder **Mooij** zegt zich na de vermanende woorden van de heer Van Driel beraden over zijn opereren als volksvertegenwoordiger en bestuurder in de afgelopen dertig jaar. Hij denkt echter dat er sprake is van een misverstand.

Van ambtelijke zijde worden de ontwikkelingen rond de inkoop toegelicht. Het gaat nu nog om inschattingen. Bij de oorspronkelijke ramingen is uitgegaan van grotere inkoopvolumes en hogere inkoopvoordelen die op de markt te behalen zouden zijn. De markt is echter veranderd en daarom zijn de te verwachten voordelen naar beneden bijgesteld. De taakstelling is van 2,8 miljoen euro naar 1,6 miljoen euro gebracht. De zaken rond inkoopvolumes worden echter steeds ingewikkelder. Bij de kadernota zal de raad geïnformeerd worden over de jongste ontwikkelingen. Binnen het sociaal domein worden al veel inkoopzaken regionaal aangepakt, ook al omdat veel instellingen regionaal opereren. Maar ook op andere gebieden wordt gekeken naar regionale inkoopmogelijkheden.

Bij het btw-compensatiefonds doen zich twee bewegingen voor. Ten eerste vindt er een korting plaats die Haarlem meer dan gemiddeld treft, omdat Haarlem naar verhouding meer gedeclareerd heeft vanwege hogere investeringsvolumes. Daarom schat de gemeente als voordeelgemeente nu in eerste instantie een groter aandeel in de korting te verwerken te krijgen. In navolgende jaren

zal het nadeel naar verwachting minder worden. Daar bestaat nog geen zekerheid over, maar hij acht het een redelijke aanname dat het nadeel dat in 2014 voor het eerst optreedt, in navolgende jaren zal dalen. Nog onbekend is echter hoe de verdeling binnen het gesloten systeem van dat fonds gerealiseerd gaat worden. Het Rijk werkt met een kasstelsel, maar de gemeente met een stelsel van baten en lasten waarbij pas in het navolgende jaar gedeclareerd wordt. Daardoor treedt een verschuiving in boekjaren op.

Wethouder **Mooij** sluit af met de opmerking dat hij naar beste weten een gecategoriseerd inzicht heeft willen geven in de stand van zaken. Prognoses zijn nooit tot op de laatste cent nauwkeurig en er staan nog p.m.-posten open. Hij kan dus niet uitsluiten dat er nog enige zaken achteraan komen. Hij hoopt bij de kadernota al meer duidelijkheid te kunnen scheppen zodat keuzes gemaakt kunnen worden.

De **voorzitter** sluit de bespreking af.

6. Rondvraag

Mevrouw **Langenacker (PvdA)** vraagt hoe de organisatie omgaat met de tijdelijke huisvesting van de ambtenaren in Brinkman, waar naar verluidt de arbeidsomstandigheden veel te wensen overlaten. Het gaat naast de overlast van de bouw ook om structurele klachten, bijvoorbeeld over de temperatuur in het gebouw en de veiligheid.

Wethouder **Mooij** bevestigt dat de situatie daar op delen van de dag onwerkbaar is vanwege geluidsoverlast door de bouwwerkzaamheden. P&O heeft enkele werkafspraken ter beperking van de overlast kunnen maken. Ambtenaren wordt aangeraden waar mogelijk elders of thuis te werken tijdens de uren dat de overlast niet te beperken valt. Op sommige momenten is de situatie echt onwerkbaar en wordt het werk van de ambtenaren gestaakt. Naar schatting is er nog twee weken sprake van overlast. Hij heeft ook gehoord over stankoverlast en klachten over toegankelijkheid, maar van klachten over het binnenklimaat is hem niets bekend. Hij zal dat laten navragen.

De heer **Vrugt (Actiepartij)** vraagt of het college overweegt een moreel appel te doen op voormalig wethouder Heiliegers om af te zien van de aanvulling uit de gemeentekas op zijn maandsalaris in zijn huidige functie. Strikt juridisch gezien heeft hij daar wellicht recht op, maar het gaat wel om een bedrag per maand dat hij als wethouder voor een heel jaar wilde bezuinigen op bijvoorbeeld de stadsdichter om de gemeentekas te sparen. Hij vindt het niet uit te leggen dat enerzijds de gemeente nog heftiger moet gaan bezuinigen terwijl anderzijds iemand met een goede functie en bijbehorend salaris daarbovenop nog een aanvulling krijgt.

Wethouder **Mooij** zegt dat het college zich op het standpunt stelt dat het niet moet tornen aan wettelijke regelingen. De vergoedingen voor volksvertegenwoordigers zijn ooit in het leven geroepen om het mogelijk te maken dat ook mensen die niet financieel onafhankelijk waren, zich ook daadwerkelijk beschikbaar konden maken voor functies in politieke organen. Voorheen waren die de facto voorbehouden aan de aristocraten of mensen met ruim voldoende eigen geld. Als men daar nu iets aan wil veranderen, moet men volgens het college bij de wetgevende macht zijn. Hij vindt dat men respect moet hebben voor wettelijke regelingen en dat het van willekeur zou getuigen als het college zich per situatie zou gaan uitspreken over hun toepasselijkheid.

De heer **Vrugt (Actiepartij)** zegt dit een teleurstellend magere reactie te vinden. Hij had van het college en de partij meer verwacht in deze tijden.

7. Agenda komende commissievergadering

Op verzoek van de heer **Hiltemann (Sociaal Lokaal)** wordt de brief van de burgemeester over de regulering van particuliere camera's geagendeerd.

8. Sluiting

De **voorzitter** sluit de vergadering om 18.30 uur.